

GASD

Goudse Adviesraad Sociaal Domein

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Gouda
Postbus 1086
2800 BB Gouda

Gouda, 22 maart 2019

Betreft: jaarverslag 2018

Geacht College,

Onder verwijzing naar artikel 6 lid 12 van de Verordening burger- en cliëntenparticipatie sociaal domein Gouda 2015 bied ik u hierbij namens de Goudse Adviesraad Sociaal Domein het jaarverslag over 2018 aan.

Met vriendelijke groet,

Gerard Wolters,

Waarnemend voorzitter Goudse Adviesraad Sociaal Domein

GASD

Goudse Adviesraad Sociaal Domein

Jaarverslag 2018

1 - Inleiding

De Goudse Adviesraad Sociaal Domein (GASD) is medio 2015 ingesteld door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gouda (B&W) om hen gevraagd en ongevraagd advies te geven over het voorgenomen beleid binnen het sociaal domein. Het betreft dan met name onderwerpen die vallen onder de werking van de volgende wetten:

- WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning);
- Jeugdwet;
- Participatiewet inclusief de Wet Sociale Werkvoorziening.

In deze wetten is vastgelegd dat gemeenten hun burgers moeten betrekken bij het beleid in het sociaal domein. De Goudse Adviesraad Sociaal Domein is, tegelijk met de Goudse Cliëntenraad (GCR), ingesteld op basis van de Verordening burger- en cliëntenparticipatie sociaal domein Gouda 2015. Beide Raden hebben dezelfde voorzitter.

De GASD verzamelt informatie vanuit het maatschappelijk veld dat als basis dient om commentaar te geven op beleidsvoorstellen van de gemeente en om B&W te adviseren. De GASD bestaat uit een onafhankelijk voorzitter en zes onafhankelijke leden. De GASD vervult een brugfunctie tussen de aansturing van het sociaal domein door het gemeentebestuur en de Goudse samenleving.

2- Samenstelling en werkwijze van de adviesraad

Anke Huisman- Mak, *voorzitter*

Gerard Wolters, *vicevoorzitter*

Marion van Leeuwen, *lid*

Djoeki van Woerden, *lid*

Guusje van der Schot, *lid*

Bob Lodder, *penningmeester*

Herman Klein, *secretaris*

Adviesvragen worden bekend gemaakt op de GASD website. Op de gemeentepagina in de Goudse Post wordt gepubliceerd dat advies is gevraagd. Voorafgaand aan het opstellen van een advies raadpleegt de GASD relevante partijen binnen het netwerk. Het netwerk bestaat uit circa 140 maatschappelijke organisaties. Na deze raadpleging en weging van de inbreng wordt uiterlijk binnen 8 weken na het adviesverzoek een advies uitgebracht aan B&W.

De GASD hield in 2018 zijn reguliere maandelijkse vergaderingen en kwam daarnaast bijeen voor interne evaluatie en ter voorbereiding van uit te brengen adviezen. Eén keer werd gezamenlijk vergaderd met de GCR.

Voorafgaand aan de maandelijkse bijeenkomsten vond steeds een agendaoverleg plaats van de voorzitter met de secretarissen van beide adviesraden en de contactambtenaar van de gemeente. Daarbij werden niet alleen de agenda's vastgesteld maar vond ook de taakverdeling en afstemming tussen GCR en GASD plaats.

In het verslagjaar vonden enkele afstemmingsoverleggen plaats met de wethouders Tetteroo, Dijkstra en van Gelder.

De leden van de GASD bezochten studiebijeenkomsten over het functioneren van een adviesraad, bijeenkomsten en congressen rond de thematiek van uit te brengen adviezen alsook bijeenkomsten ter bevordering van de afstemming en samenwerking in de gemeente en de regio. Met verschillende organisaties worden regelmatig terugkerende bijeenkomsten gehouden. Op deze wijze informeert de GASD zich voortdurend over de actualiteit van het sociaal domein.

Met enige regelmaat vindt overleg plaats met het Sociaal Team, i.c. de Coöperatie Voortouw om de belangrijke ontwikkelingen van deze nieuwe organisatie op de voet te kunnen volgen. In 2018 heeft met name de vorming van 0 - 100+ teams (integratie jeugd en volwassenen) onze bijzondere aandacht gehad. Het in Gouda gehanteerde construct van een coöperatie waarin de sociaal werkers vanuit hun moederorganisatie worden gedetacheerd maakt het lastiger om tot een eenduidige identiteit te komen en veroorzaakt ook extra organisatorische druk. Zo kunnen er vanuit de optiek van de Coöperatie gezien onvoldoende te motiveren verschillen in beloning en deskundigheidsbevordering optreden. En hoewel in deze fase van de totstandkoming van het Sociaal Team een grote personeelsmobiliteit wellicht voor de hand ligt baart dat ons wel enige zorg.

3- Uitgebrachte adviezen.

De vorming van een nieuw college heeft geleid tot een verminderd aantal adviesvragen terwijl het uitbrengen van ongevraagde adviezen aan een geheel nieuw college om enige fasering vroeg.

Advies mantelzorgbeleid

In juli bracht de GASD een ongevraagd advies uit over de mantelzorg. Daarin werd geadviseerd om een vollediger overzicht te krijgen van de mantelzorgers in Gouda en op basis daarvan vast te stellen wat zij nodig hebben om hun niet zelden zware taak zo goed mogelijk te verrichten. Stel relevante organisaties als PaletWelzijn financieel ook in staat die toerusting te verzorgen. Omdat de nood vaak al heel hoog is als de mantelzorger om hulp vraagt, bijvoorbeeld in de vorm van respijtzorg, is het heel belangrijk dat er daarin dan slagvaardig kan worden voorzien. Tot slot vroeg de GASD om extra aandacht voor de jeugdige mantelzorger, een extra kwetsbare categorie. De gemeente reageerde positief op deze adviezen en zal ze meenemen in de verdere ontwikkeling van het mantelzorgbeleid.

Advies "Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling"

In november heeft de GASD een advies uitgebracht over de concept regiovisie "Geweld hoort nergens thuis". Het betreft een visie op het signaleren en stoppen van geweld in afhankelijkheidsrelaties (fysiek, seksueel en psychisch geweld en verwaarlozing), die diep ingrijpen in

mensenlevens. Omdat het om een ernstige problematiek gaat werd geadviseerd om in de visie niet alleen intenties op procesniveau te formuleren, maar vooral concrete ambities, doelen, maatregelen en interventies te beschrijven.

In het advies wordt o.a. ingegaan op de volgende aandachtspunten en zorgen: preventie, bewustwording/herkenning van de problematiek, vergroten van de meldingsbereidheid, meldcode, verschillende doelgroepen, ketensamenwerking, armoede als risicofactor, zorgmijding en ontschotting bij de gemeente: 1 gemeente, 1 plan, 1 regisseur.

Advies onafhankelijke cliëntondersteuning

Eveneens in november hebben de GCR en GASD gezamenlijk geadviseerd om een Goudse visie te ontwikkelen op Onafhankelijke Cliënten Ondersteuning (OCO) en om samen met ervaringsdeskundigen en met de organisaties die in Gouda OCO kunnen aanbieden een "Gouds model" te ontwikkelen voor de vormgeving van de onafhankelijke cliëntondersteuning. Van groot belang zijn daarbij:

- onafhankelijkheid zowel van aanbieders als van de gemeente
- beschikbaarheid voor het hele spectrum van kwetsbare groepen.

Naar het oordeel van de GCR en GASD dient de gemeente een zodanige regie te voeren dat de onafhankelijke cliëntenondersteuning als functie veel bekender wordt en dat het beschikbaar is op de plaatsen waar burgers aankloppen voor ondersteuning en hulp. Een doortimmerd communicatieplan kan hierbij een belangrijke rol spelen.

De GCR en GASD menen dat met behulp van OCO cliënten beter passende hulp en ondersteuning zullen krijgen hetgeen in het voordeel van zowel de cliënt als de gemeente is.

4- Enkele meer algemene beschouwingen.

Ketenbenadering

Een van de uitgangspunten van het beleid van de gemeente Gouda in het sociaal domein is dat de cliënt centraal staat en niet de regelgeving. Een gezonde spanning tussen gelijke rechtsbedeling en maatwerk is hiervan het gevolg. Evenwel, alleen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) wordt door de gemeente uitgevoerd. De Zorgverzekeringswet (ZvW) en de Wet Langdurige Zorg (Wlz) vinden hun uitvoering op nationaal niveau. Maar juist in de samenhang van deze schakels in de zorgketen kan veel gezondheidswinst en efficiencywinst worden bereikt. Zo zou naar schatting 30-40% van de acute zorg voor ouderen te voorkomen zijn als er meer wordt geïnvesteerd in preventie en in de ketenbenadering. Maar de lasten daarvan komen in de huidige systematiek van de regelgeving vooral bij de gemeente terecht.

Hier ligt een uitdaging voor de gemeente om samen met de uitvoerders van de Wlz en de zorgverzekeraars een beleid te ontwikkelen waarin niet de systeemregelgeving leidend is maar waarin de cliënt centraal staat.

Vernieuwing sociale dienst.

De GASD heeft in 2017 een advies uitgebracht over de Participatiewet en de uitvoering daarvan binnen de gemeente Gouda. In het verlengde daarvan stelt de GASD met genoeg vast dat in 2018 met een belangrijk deel van de bijstandspopulatie gesprekken zijn gevoerd waarin de participatiemogelijkheden van betrokkenen in kaart zijn gebracht.

Het management van de sociale dienst en verwante afdelingen blijken zeer bereid ons mee te nemen

in de ontwikkelingen. Wij zien dat het proces van “een gerichtheid op rechten en plichten” naar “activerende werkwijze gericht op participatie” veel aandacht vraagt.

De GASD is hier blij mee want ook in onze analyse is de kwaliteit van de interactie tussen de sociale dienst en de klant de doorslaggevende factor voor succes. In die zin bepleit de GASD een evaluatiemethode waarin de relatie tussen enerzijds de klant en anderzijds de medewerker van de sociale dienst wordt gemeten. Niet alleen een klassiek klanttevredenheidsonderzoek maar ook een monitoring op items als binding, vertrouwen, richting en helderheid.

Koppeling gegevens en preventie van armoede.

Onderbenutting van regelingen voor toeslagen blijkt een substantieel fenomeen. Zo blijkt uit onderzoek uit 2011 dat 17% van de rechthebbenden op huurtoeslag die niet aanvraagt. Voor de zorgtoeslag is dat 18% en voor de toenmalige langdurigheidstoeslag was dat zelfs 60%! Er zijn geen redenen om aan te nemen dat deze cijfers in Gouda significant zouden afwijken.

Vooraf bij de huidige individuele inkomenstoeslag(IIT) is dat relevant omdat de mogelijkheid bestaat een uitkering op grond van de Participatiewet te koppelen aan een IIT.

Vaak wordt hierbij de privacywetgeving als complicerende factor opgevoerd. Evenwel, in gesprek met andere gemeenten vernemen wij dat de privacywetgeving geen belemmering hoeft te vormen voor gegevensuitwisseling tussen gemeenten, woningcorporaties, zorgverzekeringen, energieleveranciers, waterleidingbedrijven, de SVB en bewindvoerders.

Deze gegevensuitwisseling is ook van groot belang voor vroegtijdige signalering en preventie van armoede. De GASD is dan ook voorstander van een verdergaande koppeling van bestandsgegevens voor zowel het tegengaan van onderbenutting van regelingen als het vroegtijdig opsporen van mogelijk dreigende schuldenproblematiek (zoals bij beslagleggingen op AOW-uitkeringen).

Toezicht en handhaving

Het belang van goed toezicht en adequate handhaving binnen het sociaal domein zal alleen maar toenemen. Gemeenten werken hard aan het verder inrichten en vormgeven van het Wmo-toezicht, waarvoor zij met ingang van 2015 verantwoordelijk zijn, juist ook om op die manier de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren. Daarbij is uiteraard ook de relatie met het toezicht en de handhaving op de andere delen van het sociaal domein belangrijk om zo te komen tot een integrale aanpak. De GASD volgt deze ontwikkelingen met belangstelling en is benieuwd hoe dit de komende tijd verder vorm gaat krijgen in Gouda en in onze regio. Met de gemeente is hier enkele malen op ambtelijk niveau over gesproken.

5- Financiën

Overzicht uitgaven GASD 2018.

kostenrubrieken	begroot	gerealiseerd
vacatiegelden	€ 46.500	€ 46.500
vergaderkosten	€ 1.500	€ 62
studiedagen, congressen	€ 5.000	€ 1.368
reiskosten	€ 500	€ 243
inhuur externe expertise	€ 2.000	€ 0
communicatie, website	€ 2.000	€ 687
projecten met GCR	€ 1.500	€ 0
overige activiteiten	€ 1.000	€ 1.183
TOTAAL	€ 60.000	€ 50.043

Toelichting.

Ook afgelopen jaar is weer gebleken dat door de grote persoonlijke inzet van de leden van de GASD de out-of-pocket uitgaven laag zijn gebleven. Onder meer het lidmaatschap van de landelijke koepel van adviesraden en enige abonnementen op relevante tijdschriften verklaren de relatief hoge post “overige uitgaven”.

6- Evaluatie

Ook dit jaar ziet de GASD dat het maatschappelijk veld een grote bereidheid kent om op verzoek mee te denken over het uitbrengen van een advies.

De GASD ervaart een meer dan goede samenwerking met zowel de contactambtenaar als met de beleidsambtenaren van de gemeente Gouda.

In het afgelopen jaar hebben we naast adviesaanvragen op de terreinen huiselijk geweld, cliënt ondersteuning en mantelzorgbeleid ook in mondeling adviserende zin gesproken met verschillende afdelingen binnen de gemeente, Maar ook binnen de aan het sociaal domein grenzende beleidsterreinen (wonen, openbare ruimte, economie) kan de adviesfunctie van de GASD bij beleidsvoorbereiding nog veel meer worden benut. De GASD zou graag zien dat, in een vroeg stadium, overleg blijft plaatsvinden over de zin van een eventuele adviesvraag.

De samenwerking met de Goudse Cliëntenraad verloopt uitstekend. Afstemming vindt plaats in het gezamenlijke agendaoverleg, via de verslagen en door bilaterale contacten. Waar nodig is er tussendoor afstemming door de gemeenschappelijke voorzitter. Bij elke vergadering van de GCR is een lid van de GASD als gast aanwezig, andersom wonen leden van de GCR regelmatig een vergadering van de GASD bij. In de meeste adviestrajecten heeft de GASD het voortouw maar GCR-leden worden steeds betrokken.

De leden van de adviesraad doen hun werk met toewijding en plezier en zien dat de uitgebrachte adviezen ertoe doen. Zoals aangegeven kost dat aanzienlijk meer tijd dan in aanvang verondersteld werd. De forse tijdsbesteding vindt haar oorzaak in de veelvuldige contacten met de maatschappelijke organisaties als ook de noodzaak van een permanente oriëntatie op de snelle ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

Gouda, februari 2018

G.J.R. Wolters
waarnemend voorzitter

H.J.G. Klein
secretaris